

panelið

Jamen øll siga seg jú vera kristin!!!

Í dag:

Helgi Jacobsen

Heita sjálvandi í Føroyum. Tann sum veit betur, veit eisini at meira enn helmingurin av heimsins íbúgvum enn ikki hava hoyrt evangelið boðað. Vit eru góð 40 túsund fólk á hesum oyggjum — okkara kristniboðarar í útlondum kunnu væl teljast á fingrunum.

Tosar tú við fólk um á trúnaði í dag, so fært tú ta uppfatan, at fjøldin av íbúgvunum her er kristin (trúgvandi). Tað eru heilt fá, sum avnokta, at tey trúgva á tað, sum Halga-bók sigur ella at tey trúgva á Gud.

Jamen, tá tey flestu siga seg vera trúgvandi, er tað so neyðugt, at fólk ferð eftir ferð bjóða til kristiligar fundir, har serligur dentur verður lagdur á at fáa menniskju frelst ella umvend? Er tað so neyðugt við fundum úti á gøtuhornunum? Duga vit ikki eisini at skilja fólk, tá tey rópa um at fáa frið fyrri prædikunumunum, sum standa hvar tú vendir tær og órógva sinnið?

Hesir og aðrir spurningar mala runt í høvdið um á mongum føroyingum í dag, og hava gjørt tað sið-

ani tær fyrstu vekingar-rørslurnar komu higar til lands líka undan aldar-skiftinum.

Á trúnaðarlaga støðan í Føroyum er kanska nakað sermerkt í dag, men er tó ikki heilt ólík støðuni, sum hon var frá 1920-unum til umleið 1945, tá vekingar-rørslurnar fingur stóra framgongd og blivu føroyskar burturav.

Fleiri ganga tí við spurninginum: Hvi er støðan soleiðis, sum hon er í dag, ella hvi standa prædikunum og halda dómadagstalar yvir fjøldina av fólkinum, sum jú sigur seg at vera kristin?

Eg skal ikki beinleiðis geva svar upp á henda spurningin, og eg haldi meg heldur ikki vera færan fyrri tí. Eg kundi einans hugsa mær at lati nakrar tankar komið fram, sum móguliga kasta ein glotta á spurningin.

Nýggjar hugsjónir

Frá siðaskiftinum og upp til 1900 vóru tað ikki nógvir trúarspurningar, sum órógvaðu tað føroyska samfelagið. Tey flestu gomlu føroyingarnir

vóru trúgvir tilbiðjarar av Várharra, honum sum teir roknaðu at vera alt í øllum. Fólkíð livdi eitt lív, har alt var hildið at vera mest sum ein sjálfvlgja. Tey arbeiddu úti á benum, gingu burtur í haga, søktu sjógvin tað tey kundu og fóru hvønn sunnudag í kirkju. Hetta at ganga í kirkju var líka neyðugt og sjálvsagt sum alt annað, tey gjørdur.

Tíðin frá 1880—1900 var ein reimingartíð fyrri Føroyar. Nógvar fremmandar hugsjónir komu eisini til landið við tí góða ferðastreyminum. Vekingar-rørslurnar vóru tó ikki av álvara farnar at gera um seg. Plymouth-brøðurnir høvdu arbeitt í småum í Havn síðani 1865, tá teirra umboðsmaður, William Sloan, kom higar úr Skotlandi. Hann ferðaðist í fyrstuni ímillum hvørt summar, men búsettist seinni í Havn, har hann hevði sunnudagsskúlaarbeiði og talaði fyrri sjónarmiðunum hjá Brøðrunum. Um støðuna aftan á at hin fyrsti føroyingurin var vaksnamannadoypur, skrivur Liv og Læra nr. 3 1960 soleiðis: »At vera

fyrri bókkakasti og kavalbøkum — serstakliga tá útimóti vóru hildin — var als ikki ókent tey árin, ið nú komu. Men sum ofta er: Samstundis við hesi mótsæðu vaks eisini hin andaligi ansurin.« Hesin andaligi ansurin vaks eisini stórliga innan kirkjuna, har fólk nú byrjaðu at viðurkenna, at ein broyting mátti koma í tað andaliga lívið. Eisini ungir danskir prestar meintu, at ein veking mátti koma á kirkjuligari grund.

Fingur gróðrarlíkindi

Boðskapurin hjá Plymouth-brøðrunum og Heimamissiónini var næstan tann sami. Báðir partar tóku ramliga til orðanna móti tí gamla kristnivilinum. Hjá Brøðrunum var tað serliga »tann trúgvandi dúpurin,« sum var kjarnin, meðan Heimamissiónin mest skulðsetti kirkjuna fyrri at vera verðsliga og legði stóran dent á orðið »umvending.«

Hesi nýggju sjónarmiðini komu sum sagt uttan eftir. At hesar hugsanir fingur gróðrarlíkindi her,

verða tjak um avgerðir tiknar á stovuni og feilavgerðir bæði kunnu — og verða eisini — tiknar á stovuni — men tað má ein so eisini duga at liva við.

»Tað blæsir meira á tindunum«, segði Ibsen.

Í Havn oktober 1977

Tormóður Dahl

man helst vera av tí, at Føroyar frá at hava verið eitt lítið, óvirkandi samfelag, nú kom í eina mennigartíð. Kirkjan megnaði ikki longur at vera miðdepulín í tí føroyska gerandislívinum, tá ungmaðurin fór á fjarleiðirnar at fiska, útróðrsangurin hvarv og ein miðsavn til fiskaplássini byrjaði. Tað gamla sambandið millum kirkjuna og fólkíð var farið at dragna.

Boðskapurin

Fáur hevur sum William Heinesen givið lesarum sínum eina mynd av støðuni, tá teir fyrstu trúboðararnir byrjaðu at ferðast um landið. Í Blæsende Gry bls. 350 greiðir trúboðarin Reinhold Vaag frá, hvat ið manglar á kirkjuni og hvussu frelsan kann uppnáast. Hann viðurkennir fyrst, at tað er eitt sindur av anda í kirkjuni, men eitt tøvvar enn:

»... Men vi kunde blot ønske at denna Aand gjorde sig stærkere gældende, manede til fyrigere Hengivelse, kastede de vante Former omkuld og aabenbarede sig i al Varmer! Thi ingen, som tænder et Lys, skjuler det med et Kar eller sætter det under en Bænk, men han sætter det paa en Lysestage, at de som kommer ind skulde se lyset! Staar der ikke saadan skrevet?»

Tað eru ymskar hugsanir um skaldið William Heinesen og hansara skrivning viðvíkjandi andaliga livinum í Føroyum. At hann í mongum førum leggur nógva aftur at veruleikanum og ger nakað nógva av, er vist, men endurgávuna úr Blæsende Gry ómáfyri kenna vit aftur í dag. Boðskapurin er ikki nógva broyttur.

Vit kunnu nú aftur spyrja, um nakar sannleiki er í teimum orðum, sum William Heinesen leggur í munnin á trúboðaranum. Leikmenn og trúboðarar boða hesi somu orðini í dag, og tey eru kanska fyrst og fremst ætlað til tann partin av fjøldini, sum sigur: Eg eri ein kristin, men tað haldi eg fyrri meg sjálv! Eg rópi tað ikki út!

33 ella 500 ár

Ein kanning (ikki almenn) visir, at umleið 14 pst. av íbúgvunum í Klaksvík fara í kirkju ella til breyðbróting hvønn sunnurmorgun. Men øll fjøldin

sigur seg at vera kristin. Hetta er bert eitt dømi um, hvussu kristinlívið verður livað í Føroyum í dag.

Ein vetrarkaldur andaligur deyði hevur lagt seg yvir londini í Vestureuropu. Kunnu vit fyrirbyrgja at fullkomuliga óskukalt verður hjá okkum á tí andaliga økinum um eini 20 ár?

Eg meti, at tað er við hesum og øðrum eisini í huga, at ein fjøld av prædikunum stendur fram á Føroya landi og royna av øllum alvi at fáa liv í aftur tað, sum teir meta vera deytt, ella at seta okkurt nýtt á stov.

Spurningurin er, um máttin hetta verður gjørt upp á, altíð er tann rætti. Ein útrokning hevur vist, at um 3000 fólk í India blivu kristin um dagin, so tók tað við tí fólkavækstri sum er í dag, heili 530 ár til allir íbúgvarnir í India vóru kristin.

Ein onnur útrokning hevur vist, at um ein kristin persónur vinnur ein annan við sær, og teir báðir, eftir at hava verið saman í eitt ár, fara út og vinna ein í part, og hesir fyra aftur eftir einum ári fara og vinna ein hvør osfr., so vil tað taka einans 33 ár til allar heimurnir er vunnin fyrri kristindóm.

Tað er heilt greitt, hvør háttur av hesum at evangelisera upp á er tann rætti. Spurningurin er bert, um fólk vilja gjalda tað tað kostar at nýta henda háttin. Ella verður evangelið bert boðað og boðað sum ein læra aftur og aftur, og óviltið livað av teimum, sum siga seg at boða hetta sama?

Helgi Jacobsen

Framhald frá síðu 4

Arbeiðstrýstið ov stórt

At enda: Arbeiðstrýstið á stovuna er nú vordið so stórt, at tað eftir minari meting eiga at verða settir 1—2 málviðgerarar afturat, serstakliga til at taka sær av byrjunartupulleikum hjá nýggjum virkjum, bæði meðan tey verða bygd upp og kanska ikki minni ta fyrstu tíðina aftaná raksturin er byrjaður (fyrisingarspurningar, roknskaparrutinur etc.). Verandi virkir eiga eisini í nógva størri mun enn higartil hevur verið móguligt at verða hjálpt í trupulleikum teirra í t.d. spurningum sum nútímasngerðir, viðkanir, rakstrar- og uppbyggingarkreditt o.s.fr.

Í hesum sambandi kann verða nevnt, at í tí almennu hjálpartænastuni fyrri ídnaðin í Íslandi sita 60 málviðgerarir. Og fólkatálið í Íslandi er hóast alt ikki meira enn 4 1/2 ferðir talið í Føroyum.

Sjálur meti eg hesa íslendsku hjálpartænastu at vera ov rúgvismikla — og siggi eg eisini í henni eina av orsökunum til at íslendski búskapurin er so veikur sum hann er.

Ov nógva og ov lítið — hvørt er verri enn annað.

Einstaklingar og heildin

Lat meg so at enda fáa loyvi at vera eitt sindur hátíðarligur.

At vera idnaðarráðgevi fyrri hitt føroyska samfel-

agið í einari kanska størstu broytingartíð søgunnar — og soleiðis uppfati eg tað — er bæði ein náðigáva og samstundis ein uppgáva, har størsta kravið er at duga at beina burtur eginkrevini hjá einstaklinginum í mun til heildina.

Ti vil tað eisini aloftast

verða tjak um avgerðir tiknar á stovuni og feilavgerðir bæði kunnu — og verða eisini — tiknar á stovuni — men tað má ein so eisini duga at liva við.

»Tað blæsir meira á tindunum«, segði Ibsen.

Í Havn oktober 1977

Tormóður Dahl

Avreiði til HEIMAVIRKIÐ

Úr finum tógv úr vælnappaðari føroyskari ull, onki uppilítað ella uppiblandað, keypta vit:

Opnar og heilar barnatroyggi í øllum støddum.

Opnar kvinnutroyggi í øllum støddum.

Opnar og heilar manstroyggi í øllum støddum.

Bundnaturreklæði dupult og einkult, myrkamórreyð, hvít og grá.

Eisini keypa vit barnahúgvur og hjálmar, vøttir og fingravøttir, stivlahosur við longum leggi, skóleistar, føroyskar húgvur, slíðrabond, hosubond, kjósar til kvinnubúna, turrklæði, fyrrklæði, stimatroyggi, stykkir til teinaskjurt, smálutir úr træ og m.a.

Allar vørur mugu vera væl úr hondum lagdar.

Vegleiðing fæst við at venda sær til heimavirkið.

